І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь... Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 196. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 11-го ЖОВТНЯ 1957 ЦЕНТІВ 5 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 11, 1957 No. 196. VOL. LXIV.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ТУРБУЄТЬСЯ СПРАВОЮ БАЛІСТИЧНИХ РАКЕТ, АЛЕ НЕ „САТЕЛІТОМ"

Вашингтон. — Більшість питань і відповідей під час президентської пресової конференції, що відбулася в середу цього тижня і в якій взяло участь 245 кореспондентів, стосувалася справ зв'язаних із випущенням совєтського сателіта Землі. У своїх відповідях на ставлені йому питання Президент ствердив, що совєтський успіх із випродукуванням штучного сателіта і його випущення з незвичайною силою навколо Землі, не збільшив його турбот про небезпеку війни ані „на йоту". Єдине, що турбує Президента це те, що Совєтам повелося в деякій мірі здобути перевагу над ЗДА в ділянці дослідів над збудуванням міжконтинентальних ракет. Випущення Совєтами штучного сателіта Землі не має мілітарного значення, воно важливе хіба тільки, як демонстрація незвичайної сили поштовху, з допомогою якого пущено цього сателіта в лет навколо Землі. Своїм успіхом Совєти досягли політичної перемоги, але разом з цим през. Айзенгавер ствердив, що З'єднені Держави трактують справу продукції штучного сателіта Землі, як чисто наукову, незв'язану з мілітарними вимогами проблему, і тому теж ніколи не думали і не думають тепер почивати в цій ділянці будь-яких змагань з іншими націями. Розвиток американських дослідів у цій ділянці, ведених у рямцях програми Міжнародного Геофізичного Року, відбувається нормально, і вже в грудні цього року відбудеться випущення пробного малого сателіта Землі і потому в березні 1958 р. буде випущений в лет навколо Землі сателіт, запланований і сконструйований уже американськими науковцями. В окремій заяві в цій справі, опублікованій Білим Домом, през. Айзенгавер подав історію започаткування і стану американських дослідів над збудуванням штучного сателіта Землі і ствердив, що ЗДА трактують цю справу, як наукову проблему і не думають в цій ділянці „перегачатися" з іншими державами. Водночас із цим у цій заяві висловлені гратуляції для совєтських науковців за здобутий ними успіх. У своїх відповідях през. Айзенгавер подав ще до відома, що досліди над збудуванням сателіта коштують Америку досі 110.000.000 долярів, і що це є тільки невеликою сумою в загальній сумі витрат на досліди й розвиток експериментів у мілітарній ділянці, що виносять річно 5,200.000.000 долярів. Водночас із цим Президент ствердив, що американські учені мають поважні сумніви щодо ваги та інших прикмет совєтського сателіта. В дальших своїх відповідях през. Айзенгавер виясняв справу запрошення совєтського міністра оборони Жукова до ЗДА, заявляючи, що ніякої формальної відмови в цьому напрямку не було, як і не було формальної совєтської пропозиції щодо таких відвідин. Були із совєтського боку тільки деякі натяки в цій справі, але державний департамент дораджував не давати згоди на відвідини Жукова, щоб не створювати серед союзників ЗДА враження, що Америка намагається поладжувати різні міжнародні проблеми шляхом двосторонніх переговорів з СССР.

МекЕлрой склав присягу як секретар оборони

През. Айзенгавер складає побажання Нілові Г. МекЕлросві після його заприсяження на становище секретаря оборони.

Вашингтон. — 9-го жовтня Ніл Г. МекЕлрой зложив присягу як новий секретар оборони і зайняв становище Чарлза Е. Вилсона. Складення присяги відбулося в Білому Домі в присутності президента Айзенгавера, який тримав Біблію, а текст присяги проводив асистент адміністративного урядовця в Білому Домі Персі Нелсон. Присутні були члени кабінету та високі військовики. Після того Айзенгавер привітав нового секретаря такими словами: „Вітаю вас в своєму кабінеті. Ви тепер стали бюрократом".

Новий секретар оборони відбув пресову конференцію, на якій заявив, що випробування керованих ракет буде приспішене. МекЕлрой не заперечував, що це сталося внаслідок совєтського успіху зі штучним сателітом, який вистрелено при допомозі сильної ракети. Новий секретар оборони має перед собою вирішити важливі справи: висоту видатків на оборону, число збройних сил і наукові досліди над винайденням та поліпшенням нової зброї.

Єгипет хоче наближення до Заходу

Каїро. — Єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер видав приказ до всіх ресортів державної адміністрації, щоб вони докладніше трималися політики „невтральности". Це стосується в першій мірі закордонної торгівлі та пресово-пропагандивної служби. В торговельних зв'язках із закордоном треба — згідно з вказівками від Нассера — старатися втримати балянс між оборотами з Заходом та Сходом. У пресових коментарях і в радіопередачах треба вистерігатися таких слів і зворотів, які були б образливі для будь-якої держави та які викликали б враження, що в теперішній холодній війні, яка ведеться між СССР і ЗДА, Єгипет станув по чийомусь одному боці. — Закордонні кореспонденти в Єгипті коментують цей заклик Нассера, як доказ бажання наблизитися до Заходу, головно з господарських міркувань. Нассер буцім-то здає собі справу, що не можна буде пожвавити торговельних взаємин із Заходом та відзискати втрачені в західньо-європейських країнах ринки збуту, поки існує переконання про занадто тісне пов'язання Єгипту з Совєтами. На цю тенденцію в актуальній політиці Нассера вказує теж відновлення єгипетсько-англійських і єгипетсько-французьких переговорів про мирне полагодження взаємних претенсій. В ЗДА, Англії і Франції є заморожені єгипетські банкові конта, а англо-французький бизнесменський світ має претенсію до Єгипту за незаплачення ще відшкодування удільовцям Компанії Суезького Каналу за удержавлення Суезького каналу, та за „з'єгиптизування" англійських і французьких банків і ін. підприємств в Єгипті. Знову ж Єгипет має претенсії за шкоди, заподіяні під час минулорічного наїзду на Єгипет.

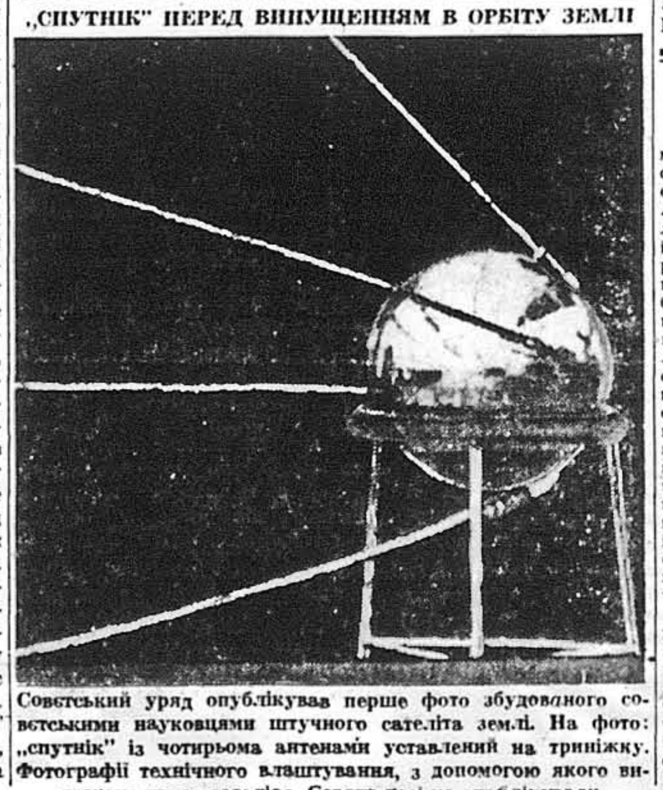
Західня Німеччина лякається послаблення своєї міжнародної ролі

Бонн. — Відмова Громика говорити з державним секретарем Доллесом про об'єднання Німеччини, закидування Аденауерові ведення політики „гітлеризму" (заваги Хрущова в розмові з Джеймсом Рестоном з „НЙТаймсу") та чванькуваті воїовничі заяви большевиків на тему ракетної зброї у зв'язку з вистреленням „Спутніка", всі ці три події з останніх днів викликали в західньо-німецьких колах досить пригноблююче враження — стверджують західні кореспонденти з Німецької Федеративної Республіки. Німецькі маси не дали себе застрашити попередніми шантажовими погрозами Хрущова ні прирівнюванням Аденауера до Гітлера під час перебування Хрущова в Східній Німеччині. Але відповідальні німецькі політичні кола рахуються з можливістю, що Москва легковажитиме тепер ділком західньо-німецький уряд з уваги на нову конфігурацію сил внаслідку увереної в воєнну стратегію ракетної зброї. Тепер, мовляв, Німеччина навіть з 10-ма дивізіями, якщо швидко поставила б їх на ноги, не гратиме в НАТО великої ролі. Через те й міжнародній престиж Німеччини впаде і менші надії на її об'єднання.

Поляки твердять, що „Спутнік" „вибрав свободу"

Варшава. — У комуністичній Польщі й інших сателітних країнах вистрелення совєтського „сателіта" в недосяжні повітряні простори не зробило особливого враження. Закордонні кореспонденти пояснюють це тим, що поляки, чехи чи румуни й болгари не знають тієї атмосфери, яка панує в західніх країнах, що ведуть холодну війну з Совєтами та які є постійно загрожені совєтською агресією. Підкорені сателітні народи, мовляв, настільки привикли до совєтської військової переваги над ними, що їм вже не цікаво дізнаватися про нові винаходи совєтської воєнної техніки. Тому в сателітних країнах місцева преса подає про „Спутніка" відомості з суто наукового погляду, не вдаючись в розгляд політичних наслідків того винаходу та його зв'язку з ракетною зброєю. У Варшаві найпопулярнішим став дотеп, що, мовляв, „Спутнік", вирвавшись в стратосферичний міжплянетарний обшир, почав негайно передавати на Землю радіову вістку: „Я вибрав свободу!" Югославські урядові кола буцімто сподіваються тепер приступнішого становища Совєтів в питанні міжнародного розззброєння, бо московські большевики, мовляв, позбудуться свого комплексу меншовартости. Чеська радіостація перервала передавання легкої французької музики, щоб надавати радіознаки, що надходять від „Спутніка", але, зрештою, з цієї чеської преси тільки офіційне „Руде Право" висловило думку, що факт совєтського „сателіта" доказав невдачу західної спроби тримати СССР в ізоляції.

„СПУТНІК" ПЕРЕД ВИПУЩЕННЯМ В ОРБІТУ ЗЕМЛІ

Совєтський уряд опублікував перше фото збудованого совєтськими науковцями штучного сателіта землі. На фото: „спутнік" із чотирьома антенами уставлений на триніжку. Фотографії технічного влаштування, з допомогою якого випущено цього сателіта, Совєти досі не опублікували.

ХРУЩОВ ОБВИНУВАЧУЄ ЗДА У ПІДБУРЮВАННІ ТУРЕЧЧИНИ ДО ВІЙНИ

ПОГРОЖУЄ ТУРЕЧЧИНІ ЗНИЩЕННЯМ

Москва. — Державний секретар Доллес ніби вислав одного з асистентів державного секретаріяту Лоя Гендерсона, щоб той нацькував Йорданію і Ірак проти Сирії, а коли це йому не вдалося, то Гендерсон старався намовити Туреччину, щоб вона повела війну з Сирією, — твердив Нікита Хрущов у розмові з представником „НЙТаймсу" Джеймсом Рестоном. Коли названий американський журналіст висловив свої сумніви у правдивість тверджень і зажадав від Хрущова доказів, то Хрущов заявив: „Раджу вам звернутися до самого Доллеса. Він часто покликується на Бога. Скажіть йому присягнути, що це, що я сказав, — неправда". „Розумію, продовжував Хрущов, — що ви заскочені моїм твердженням, але воно правдиве. Можливо, що тепер є більше чинників за мир, як за війну, але З'єднені Держави штовхають Туреччину до війни з Сирією. Зробимо все, щоб перешкодити цьому. Коли б вибухла війна, то ви (З'єднені Держави) є далеко, а ми є близько. Туреччина дуже слаба. На випадок війни вона не перетриває ані одного дня" — заявив з виразною погрозою під адресою Туреччини Нікита Хрущов. Хрущов ствердив, що совєтський прем'єр Булганін вислав у цій справі листа до турецького прем'єра Аднана Мендереса. Хрущов назвав відповідь турецького прем'єра „неповажною і невірною". Хрущов заперечив свого американського розмовця, що він має „документи" на доказ того, що Америка підштовхує Туреччину до війни, і заповів, що Совєти ці „документи" оприлюднять. Мовляв, Хрущову „совість не дозволяє" затримати ці речі в тайні.

Н. Хрущов заатакував Туреччину також у своїй промові, яку виголосив під час прийняття в східньо-німецькому посольстві у Москві. „Турецькі державні мужі виявились не дуже розумними, — заявив він. — Вони перекинули над кордон Сирії стільки війська, що майже цілком опорожнили кордон від сторони Совєтського Союзу. Вони повинні добре надуматися. Якщо почнуть гриміти гармати й шуміти ракети, то може бути вже запізно". Критикуючи „західніх імперіялістів", Хрущов заявив: „Раніше вони приготовляли Йорданію до війни проти Сирії. Тепер вони підготовлять Ірак і Туреччину. Чи тільки підготовляють? Вони Туреччину вже підготовили до неї". Щоб ще більше застрашити турків, Хрущов додав: „Ракети — це жахлива зброя. Вона накладає велику відповідальність на тих, які її мають. Ми зі свого боку робимо все, щоб не допустити до війни" — забріхано закінчив Хрущов. Турецький уряд рішуче заперечив правдивість тверджень Хрущова. Те саме робліть — за твердженням американських часописів — урядові чинники у Вашингтоні. Лой Гендерсон, звертають увагу з державного департаменту, — виїхав виключно для зібрання інформацій про дійсний стан справ на Середньому Сході. Він не дістав був від американського уряду навіть уповноваження вести будь-які переговори з будь-котрою із середніх держав.

Фобус узалежнює спокій в Литтл Року від усунення негрів зі школи

Литтл Рок, Арканзо. — Губернатор Орвел Е. Фобус заявив на пресовій конференції, що в Литтл Року запанує спокій аж тоді, коли на деякий час усунеться з центральної середньої школи 9-ох негритянських учнів і учениць. Ця заява губернатора є того роду, що президент Айзенгавер ніяк не може на неї погодитися, бо це була б повна капітуляція федерального уряду перед губернатором, який на початку шкільної кризи в Литтл Року домагався того, щоб негритянські діти не ходили до школи так довго, поки „не охолонуть розгарячені уми мешканців того міста". — У Вашингтоні Президент заявив на пресовій конференції, що „напруження в Литтл Року маліє" і внаслідок цього незабаром можна буде відкликати федеральне військо зі столиці стейту Арканзо. Президент вже давніше заявив, що федеральне військо відійде з Литтл Року, коли місцева поліція заявить, що зможе втримувати порядок в місті, або коли губернатор Фобус запевнить, що він дбатиме про спокій в своїй столиці. Заява Фобуса свідчить про те, що не швидко федеральне військо зможе відійти з Литтл Року. Негритянські діти ходять до школи під охороною федерального війська, і немає в зв'язку з їхнім навчанням жадних виступів білих учнів ані білого населення.

СОБЕЛА ЗАСУДЖЕНО НА 7 РОКІВ ТЮРМИ

Ню Йорк. — Голову совєтської шпигунської сітки Джана Собела засуджено на 7 років тюрми. Одночасно суддя Ричард Г. Лівет зменшив кару дружині Собела, Мирі, з 5-ох років і 6 місяців до 4-ох років, а членові цієї шпигунської сітки Джекобові Албомові — до п'ятьох років. Всі вони признались до вини і жалували, що були совєтськими шпигунами. Ще давніше Собел був сталінським шпигуном проти Троцького і троцькістів. Кару Мирі Собел і Албамові зменшено тому, що вони дали цінні інформації судові в справі совєтського шпигунства.

ЗДА погодилися на уступки Канаді в справі пшениці

Вашингтон. — Дводенна конференція 4-ох канадійських міністрів із 4-ма американськими членами кабінету закінчилася 8 жовтня торговельною угодою, яка задовольна обидві країни. Канадійська делегація дістала запевнення від американських представників, що ЗДА залишать товарообміни із закордоном, згідно з яким за американську пшеницю чужі держави могли висилати до ЗДА свої товари. Ця американська система шкодила Канаді, бо вона не могла продавати своєї пшениці закордон. Канадійські міністри обіцяли американським делегатам таке: 1. Канада не буде поширювати своєї торгівлі на країни англійського комонвелту при допомозі менших митних оплат і тим способом не буде зменшувати американського експорту до Канади. 2. Канадійські міністри склали заяву, що Канада вітає приплив американських капіталів, і бажає, щоб між американськими компаніями і канадійськими фірмами були якнайтісніші взаємини.

УСІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ „СВОБОДИ" ДІСТАНУТЬ ІНФОРМАЦІЇ ПРО СОЦІЯЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

У рямках жовтневої кампанії за передплатами на дитячий журнал „Веселка" та за пожертвами на її фонд, саме тепер висилається на адреси всіх передплатників „Свободи" у ЗДА відповідні листи, до яких додасться 32-сторінкову брошурку „Ваше Соціяльне Забезпечення". Брошурка написана українською мовою на підставі багатьох офіційних публікацій в цій справі та дає основні інформації про соціяльне забезпечення і про те, хто має право і як може та повинен з того забезпечення користати. У брошурці, крім коротких загальних інформацій про соціяльне забезпечення, подається стислі вияснення про такі справи, як: забезпечення на випадок безробіття, висота запомоги на випадок безробіття, як старатись про запомогу на випадок безробіття, втрата права на запомогу, забезпечення на старість, на випадок непрацездатности та смерти, хто є забезпечений, пенсійна запомога, посмертна запомога, висота пенсії і посмертної запомоги, пенсія і запомога для членів родини, як допоминатись пенсії чи запомоги, праця поза ЗДА, негромадяни і чужинці поза ЗДА, пенсія робітників, що зароблюють понад 1.200 долярів, що приймає виплати, обов'язок зголошень, кому прислуговує запомога на випадок непрацездатности, запомога для непрацездатних дітей, соціяльне забезпечення вояків, соціяльне забезпечення професіоналістів, соціяльне забезпечення фармерів, забезпечення домашніх робітників, забезпечення місцевих і стейтових урядовців, забезпечення працівників неприбуткових організацій, забезпечення священиків і членів релігійних орденів, забезпечення залізничників, забезпечення громадян закордоном, кого не охоплює соц. забезпечення ітп. В цілому брошурка дасть кожному загальне знання того важливого закону про соціяльне забезпечення, з якого багато людей не користає тільки тому, бо не знає, що може скористати. Соціяльне забезпечення не виплачує належних запомог автоматично і їх треба допоминатись. Знання закону про соціяльне забезпечення може мати рішальну вартість для багатьох і саме тому „Свобода", як прислугу для своїх передплатників, приготовила, випустила і тепер розсилає усім цю брошурку. Брошурку висилається кожному безплатно в тій надії, що за цю прислугу для нього, кожний надішле відповідну пожертву на фонд такого важливого видання, як дитячий журнал „Веселка". Для вигоди в пересилці пожертви, кожному висилається відповідний малий формуляр та готову, заадресовану до „Свободи" і оплачену вже поштою зворотну коверту. Усі пожертви на „Веселку" будуть, як і кожного року, потверджувані з подякою на сторінках „Свободи".

Криза уряду у Франції затягається

Париж. — Рене Плевен зрікся своєї місії створення нового французького уряду, покликавшись на факт, що французькі політичні партії не послухали його заклику, щоб на один рік припинити ведення політики на терені парламенту за партійними критеріями і солідарно приставити компромісовій розв'язці кількох конкретних найважливіших державних проблем. Безпосередньою причиною зречення Плевена було відмовне становище, що його зайняла радикально-соціялістична партія останнього прем'єра Бурже-Монорі. Таким чином криза французького уряду, яка розпочалась ще 30 вересня ц. р. упадком уряду Монорі, затягається. — Президент Республіки Рене Коті викликав до Елізейського палацу голову парляменту Андре Ле Троке і голову вищої палати парляменту, Ради Республіки, Гастона Монервілля, щоб нарадитись над ситуацією. Вона дуже прикра і грізна для Франції, бо в Об'єднаних Націях має розпочатися дебата над Альжиром, а в самій Франції поглиблася криза у зв'язку з небезпекою серії страйків. Здогадуються, що найбільші шанси для складення нового уряду матиме таки попередній прем'єр, лідер соціялістів Гю Молле, дармащо він в минулому тижні невдачно пробував скласти новий уряд. Президент Коті запропонує тепер одному з лідерів католицької Народно - республіканської партії створити уряд, але воно не має великих виглядів на успіх.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** у п'ятницю ввечері буде присутній на футбольних змаганнях на стадіоні „Гріффіт" в Вашингтоні. Гратимуть дружини Летунської академії і Вашингтонського університету. Останній раз Айзенгавер був присутній на футбольних змаганнях у 1952 році, коли ще був кандидатом на президента.

● **Віце-президент Ричард М. Ніксон** допоміг негритянській родині, яка має 5 дітей, поселитися в місті Віттієр, Каліфорнія. Спеціяльно створений для цього комітет просив Ніксона особисто прибути до того міста, проте приїхати він не міг, але написав листа, в якому підкреслив, що знищення расових упереджень зробить нашу країну великою.

● **Головний кухар** в готелі „Валдорф-Асторія" (Ню Йорк) дістав інформацію від англійської амбасади, що королева Єлисавета і князь Філіпп люблять просту їжу. На другий-сніданок королівській парі подадуть тільки три страви, а на обід — чотири. Королева має втратити коло 10 фунтів ваги, і тому уникає многокальорійної їжі, зокрема мороженого і різного роду тортів.

● **Студенти** Торонтонського університету спалили опудало, що представляло собою губернатора Орвела Фобуса, протестуючи таким чином проти підтримування ним шкільної сеґреґації. Про це повідомили вони телеграмами президента Айзенгавера, Фобуса та інших політиків.

У СВІТІ

● **У Західній Німеччині** минулого тижня мирно поладнано спір поміж міністром військових справ, здогадним наступником Аденауера на становищі канцлера, Франц Йосифом Стравсом і високими військовиками твореної німецької армії. Спір виник внаслідок димісії „за несубординацію" начальника персонального відділу в міністерстві військових справ генерала Гілдебранда, який відмовив Стравсові підвищити в рангу одного полковника, прибічника Стравса. До згоди прийшло після 5-годинної конференції Стравса з генералами. Вони визнали принцип зверхности цивільної політичної влади над військовиками, а Стравс скваліфікував цей випадок як „виїнятковий" і зобов'язався прийняти димісіонованого генерала до війська з іншим „почесним" призначенням.

● **Комуно - мадярський уряд** має також свого Крутія в особі Міклоша Сабо, одного з чільніших повстанців і члена Мадярської Революційної Ради в Страсбурґу, у Франції, який потайки вернувся на Мадярщину і там виступив на пресовій конференції, передаваній через радіо й телевізію. На цій конференції Міклош Сабо обвинувачував Захід у тому, що він „обманув" мадярських втікачів, і перестерігав мадярів проти антикомуністичних бунтів. Комуно - мадярський уряд видав 5 західнім кореспондентам у Відні візи, важні на 24 години, і заманив їх на ту „конференцію" обіцянкою — скласти перед ними „важливу заяву".

● **Університет в Єрусалимі** переводить цікаві генеалогічно-антропологічні досліди. Сотні тисяч жидів, які прибули до Ізраїлю з близько 50-х країн світу, принесли з собою характеристичні риси різних рас. В часописах появились світлини різних типів теперішніх мешканок Ізраїлю; стрункої білявки з блакитними очима (тип „Гретхен"), що приїхала з Німеччини, смуглявої суданки з горбкуватим носом і темнолицої „арабки" з Північної Африки. Фахівці дискутують, скільки поколінь треба буде для того, щоб вирівняти раси і створити одностайний власний тип.

● **В Ню Йорку** продали на ліцитації за 25.000 долярів коверти з поштовими марками 1852-го року. Ця коверта була власністю покійного Алфреда Каспарі, який залишив колекцію поштових марок, оцінювану на 2—3 мільйони долярів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„СПУТНІК", ПРОПАГАНДА І ШАНТАЖ

Це не злоба й ненависть до большевиків, а досвід минулого породжує переконання, що свій успіх у створенні першої штучної пляни, яка кружляє тепер навколо Землі, московські большевики завдячують передусім шпигунській роботі й вивезеним німецьким ученим. Бо де була б совстська атомова наука та практична користь з неї для совєтської армії, якби не д-р Клаве Фукс, Бруно Понтекорво, Собел та інші Розенберги і Ґрінґлеси?! Зараз же після чванькуватого повідомлення большевиків про „винахід" міжконтинентальної ракети — в західньо-німецьких фахових журналах появились докладні вказівки, як, де й коли большевики захопили у Східній Прусії ляборатрії з плянами удосконаленої гітлерівської ракети „V 2". Треба сподіватися, що скоріше чи пізніше довідається світ докладно і про цей останній совєтський науковий і технічний успіх, та про те, яку участь в ньому брала сов. військова розвідка.

Проте, без уваги на шляхи й способи, якими Москва дійшла до того свого „Спутніка", випуск його довкола Землі був таки успіхом. Використовування цього „Спутніка" совєтським пропагандивним апаратом від п'ятниці минулого тижня — таке галасливе і всебічне, що вся західня преса логічно пояснює самі совєтські досліди над міжпляетарною ракетою, всі зусилля, витрачені в тому напрямку, — не науковими, а тільки політично-пропагандивними цілями. Московська й усі сателітні радіовисильні буквально по 24 години на добу кричать тільки про „Спутніка". Комуно-польський уряд дістав чудову нагоду відвертати увагу свого народу від варшавських демонстрацій та їх підложжя. Всі комуністичні партії в Азії в один голос трублять про передову ролю СССР у світовій науці й співають „упокой" над лідерством Америки в розвитку техніки. А наймолодші й найменші прислужники Совєтів, єгипетські і сирійські всевдонаціоналісти, радіють, що мають такого „могутнього приятеля" — Москву.

У московських радіопересиланнях останніх днів раз-у-раз повторюється нотка надії, що тепер, мовляв, Захід зрозуміє силу Совєтського Союзу і стане податливішим для „співіснування". На просту мову це значить, що тепер Захід скоріше прийме совєтський диктат: про беззастережне припинення ядрових дослідів без попереднього встановлення міжнародної контрольної системи й без припинення дальшої продукції ядрового матеріялу; що Америка піде на компроміси, у висліді яких зречеться своїх заморських баз; що Західня Німеччина почне „договорюватись" із східньо-німецькими комуністами; що члени Об'єднаних Націй вже не будуть такі ворожі супроти допущення в ОН комуністичного Китаю. Очевидно, самі большевики не говорять ще всього цього голосно й одверто. Але зовсім виразно натякає на це їх тверде сподівання, що факт появи „Спутніка" скріпить міжнародну політичну позицію СССР і послабить позицію Заходу. Хрущов у розмові з Джеймсом Рестоном з „НИТаймсу" пішов по цій самій лінії: він підкреслив, що чейже тепер „тільки анальфабети" можуть сумніватись в наявності совєтських міжконтинентальних ракет, і тому, мовляв, тим виразніше потрібна „коекзистенція". Водночас у Центральній Азії переведено новий вибух совєтської водневої бомби.

Все це — одверто пояснив Хрущов — має переконати американських державних мужів, що не вільно ставитися до СССР, як до „слабшого", а щонайменше, як до „рівного", який завтра (Хрущов поставив скромний реченець 40 років) буде „сильніший". Це стара метода шантажу і залякування. У даному випадку за погрозливими словами прийшла ілюстрація тих засобів, що ними розпоряджає новітня совєтська збройна сила. Більйони рублів висмоктується з 200 мільйонів невільників на продукцію наймогутнішої зброї, яку придумує людський ум. 200 мільйонів невільників зацитькується міражами потуги й винахідливости. Все населення Совєтського Союзу і всіх його сателітів живе на спожалілння гідному життьовому рівні, на межі гіркої нужди, мріючи про кращі харчі, кращий одяг і більше помешкання, зате радіовисильні і газети годують його вістками про величезні осяги совєтської техніки та про вигру у перегонах з Америкою в ділянці міжконтинентальних і міжпляетарних ракет! І — як це буває з кожною пропагандою — частина її йде намарне, але частина таки приймається, особливо, коли її вперто повторювати і коли потрапляє вона таки до заляканих, отупілих, збайдужнілих чи наївних.

У тій холодній війні, яка ведеться між Совєтами і вільним світом, Москва знаходиться тепер у наступі. Як виходить з голосів західньої преси, західній світ здає собі з цього справу. Від того, як він поведеться в обличчі цього останнього совєтського пропагандивно-політичного наступу, як зареагує на нову хвилю „співіснувальних" залицянок і погроз і коли перейде до протинаступу — залежить у великій мірі доля цілого людства.

Любомир О. Ортинський

ПІД ДИКТАТ МОСКВИ

Об'єднані Нації. — Поганою російською мовою, але в суто російсько-большевицькому стилі з додатком лайки, що її московські майстри зарезервовують назовні тільки для духових малоросів з т. зв. УССР, відстогнав Лука Паламарчук своє півгодинне експозе „міністра закордонних справ УССР" на пополудневому засіданні Генеральної Асамблеї ОН 3-го жовтня.

На відміну від своїх попередніх виступів Паламарчук цим разом не лаяв українських „буржуазних націоналістів", але дав волю своєму непарляментарному висловові на адресу інших народів. Властиво, беручи справу цілком точно, вина його тільки часткова, як диктора, що погодився читати в порядному товаристві грубу лайку. Бо те, що Паламарчук мав мало спільного з редакцією тексту промови, можна було помітити хоча б з того, що він яких двадцять разів перекрутив текст, зокрема, плутав деклінації і, замість множини, ставив однину або навпаки. Помічалося це головно в тих місцях, де до заздалегідь спрепарованого тексту автори пододавали вставки, що мали відношення до промов, виголошених в останніх днях. Але не тільки зовнішньою формою виголошення разила вуха промова „землячка". Її зміст успішно конкурував нехлюйством і нахабством з формою, і навіть побивав її на голову.

Вже в другому реченні своєї промови Паламарчук у лайливий спосіб накинувся на Формозу Чіянг Кай-шека, щоб з черги підкреслити „епохальне значення жовтневої революції", якій, за його словами, добра половина членів ОН завдячує звільнення з оков колоніялізму. З жовтневою революцією 1917 р. зв'язав він теж пуповиною постання української держави, зупинившись кількома реченнями над висвітленням, з одного боку, „суверенітету" УССР, а з другого — її великих „досягнень". Тут Паламарчук так забрехався, що прямо не хотілось вірити слухавкам і для певности треба було перепитувати в сусідів. Коротко: він вичислив щось чотири головні галузі промисловости (між іншим чавун, вугілля, залізна руда), в яких Україна випередила не тільки всі европейські країни, але й ЗДА.

Після продемонстрування такої сили Паламарчук перейшов до міжнародної політики, зазначивши на вступі, — так, немовби могло бути інакше, — смішну справу, що „уряд УССР доручив нашій делеґації підтримати заходи СССР в напрямі збереження миру". В цьому розділі, який стосувався пропаґанди на користь т. зв. мирної коекзистенції, що її в намацальний спосіб саботує, за словами Паламарчука, Захід, впали епітети, що їх не тільки не вживає нормальна дипломатія, але якої пильно вистерігаються майстри з Москви. Назвавши гістериками й аґресорами командувача НАТО Норстеда і заступника секретаря державних справ Гертера, для англійського маршала Монтґомері він залишив окреслення „канібал". Взагалі цим разом об'єктом лайки були в першу чергу англійці, тоді як, з уваги на заповіджену зустріч Доллеса з Громиком, атаку на Вашинґтон стримано.

Третя частина промови стосувалась роззброєння, яка до вже відомої матерії не внесла нічогісінько за винятком того, що і в цьому випадку Паламарчук склав запевнення від свого уряду, що він буде підпирати СССР . . . Ще мала екскурсія на Близький Схід, у зв'язку з якою закиди Заходу на адресу Сирії були скомплементовані як „велика чепуха", і ще один номер трагікомедії скінчився.

Пишучи ці рядки, думаємо про те, до якого абсурду докотилися київські наказоприємці Москви, коли перед всесвітньою авдиторією оповідають такі небилиці як те, що деякі галузі української промисловости вже випередили американську продукцію і тому подібне.

При цій нагоді ствердили ми, що, не зважаючи на вибуття одного члена делеґації УССР, Прокопчука, який наглою помер на виразку шлунку і який в списку ОН фіґурував як член міністерства закордонних справ, його місце вже зайняв добродій, що на попередніх сесіях виконував функції, що їх звичайно кваліфікують як функції охорони. Але яка різниця, хто сидить за вивіскою з написом УССР? Головне, щоб умів читати, а що читати, то це вже напишуть московські майстри.

Але ми були б несправедливі, якби не ствердили одної зміни, яка впадає в очі, коли спостерігати делеґацію УССР. Не знаємо, чи завдяки тому, що в попередній кореспонденції була звернена увага на розкуйовджене волосся „делеґатів" УССР, чи з якогось вищого наказу, в кожному разі, 3-го жовтня братія якось причімхалась, найважніше, що скоротив собі свої „пюрка" блідолиций Паламарчуків кур'єр, ну і сам товариш міністер припровадив свою гриву сяк-так до порядку. Принаймні, стільки!

Ярослав Курдидик

ПРОБЛЕМА АЛЬЖИРУ

У зв'язку з новою урядовою кризою у Франції, ця країна знову стала одною з головних тем світової преси. В оцінках її теперішнього положення можна виловити чимало цікавих думок, починаючи від таких, що засуджують її за невміння поладнати справу колоніяльних посілостей за зразком Англії, аж до таких „політично-сантиментальних", за якими, мовляв, французи, обороняючи свою національну безпеку, гинуть на побойовищах не тільки за себе, але й за всіх тих, хто готов кожночасно боронити такі самі принципи.

У тверезій політичній оцінці, Франція — це країна, яка живе анахронічним мітом великої імперії, що розкинулася на мільйони квадратових миль, а її громадянство не хоче прийняти тої простої істини, що стан цей проминає, і немає сили, щоб його завернути. Поминаючи вже те погане враження, яке залишили французи серед азійських народів невчасним розв'язанням проблеми Індо-Китаю, вони стають щораз більше непопулярними в публічній опінії світу своєю безвиглядною війною в Альжирі.

Франція обороняється тим, що вона, мовляв, не веде в Альжирі ніякої колоніяльної війни, а переводить тільки „пацифікацію для встановлення порядку", і що коли б вона хотіла, то могла б озброїти в Альжирі півтора мільйона своїх громадян і масовою різнею встановити порядок за дуже короткий час. Її одиноке і „щире" бажання — завести в цьому „четвертому департаменті" повну демократію і встановити добробут, якого ніколи не всилі зреалізувати автохтони-мусульмани. У французькій пресі дуже часто можна знайти натяки на те, що, мовляв, Москві залежить на тому, щоб війна в Альжирі тривала і тому вона постачає альжирським повстанцям зброю в недостатній кількості, а комуністичній партії у Франції радить не встрявати у справу Альжиру бо на загальну революцію у цілій Африці прийде черга аж тоді, коли комуністам вдасться як слід закріпитись на Близькому Сході.

Щоб більше виправдати затяжну „пацифікацію" Альжиру, французи закидають Заходові відсутність правильного розуміння основної проблеми цього простору і обвинувачують його в тому, що своїм зволіканням у допомозі розв'язати „альжирський гордіївський вузол" він доведе до того, що, після закріплення комуністами своїх позицій у Північній Кореї, Індо-Китаї і Сирії, на чергу прийде Альжир, що його плянують вони використати як мостовий причілок для майбутньої пенетрації і підбою цілої Африки. Один дуже популярний французький щоденник правих кіл у перестoрозі-заклику до ЗДА просить „допомогти французам не випустити червоного чорта з бочки, бо коли він з неї вирветься, то вже ніхто ніколи його туди не зажене"...

Є ще й такий аспект альжирської проблеми, згідно з яким було б найкраще, якби Захід зайняв невтральне становище супроти всієї цієї „каламутної справи". Як відомо, Захід, під натиском азійсько-африканського бльоку народів, — стримав всяку допомогу Франції, але не хоче допомагати також тим „сусідам", які з усіх сил допомагають альжирським повстанцям.

Якщо глибше над цим призадуматися, то стає очевидним, що причина такого становища Заходу базується на простому розрахунку: коли Франція втратить Альжир, тоді четверта частина її робітників (4 мільйони на загальне число 16 млн.) утратить працю, бо Франція 35% своїх фабричних виробів продає в Альжирі. Чотири мільйони додаткових безробітних, які при теперішній економічній кризі вийдуть на вулиці французьких міст — це рівнозначне з тим, що комуністи переберуть політичний провід країни у свої руки. А що буде далі, неважко здогадатись — повна орієнтація на Схід, і Захід назавжди втрачає Францію. У деяких коментарях американської преси появилися передбачення дальшого розвитку подій. Висновки в загальному такі, що, коли Франція втратить Альжир, то Захід втратить цілу Північну, а там і центральну Африку. Французи втратять індустрію, розбудовану за щедрі американські позички, а з черги — і це може найважливіше — нові велетенські нафтові родовища у Сагарі, які за обчисленням фахівців перевищують родовища Савді Арабії і, на випадок дальшої кризи на Близькому Сході, хто знає чи не залишаться одинокою „залізною резервою" для Заходу.

Постає ще й така загроза: якщо Франція залишить Альжир, то слідом за нею підуть з Африки і Бельгія з Англією, і тоді Захід втратить найбагатші уранові копальні, завдяки яким він може домінувати у продукції атомової зброї над большевиками.

Крім критики й докорів за постійні урядові кризи, коментатори рекомендують французам діяти в Альжирі якнайбільш розсудливо, вказуючи, як на приклад, на доетеперішнє поступування комуністів у Сирії, де вони відповідно підтримують, а потім використовують для закріплювання своїх впливів національні зриви або заломання.

Як виходить з наведених вище думок, справа Альжиру ніяк не є внутрішньою справою Франції, а має надзвичайно скомплікований аспект міжнародного порядку, у відношенні до якого навіть багато провідних політиків Заходу не всилі зайняти об'єктивне і безкомпромісове становище.

„НАШ САТЕЛІТ БУДЕ ЩЕ КРАЩИЙ"

Вашингтон. — Вашингтонський співробітник „Ню Йорк Геральд Трібюн", Дейвід Лоренс, заявляє, що американці не мають найменшої причини до паніки у зв'язку з тим, що СССР вдалося випустити штучний місяць, який літає довкола землі. Лоренс пригадує, що американська армія ще в минулому році вистрелила була ракету на 600 миль вгору, яка пролетіла 3,600 миль над землею. Коли б до тієї ракети причепили штучний місяць, то він міг би літати довкола землі, але це не було б дало жадної користи для збройних сил ЗДА. Дехто боїться, що СССР має вже готову керовану ракету з міжконтинентальним засягом, але до тієї ракети ще дуже далеко, і ми не знаємо, як ця справа представляється у нас. А втім, у нас вже працюють над тим, щоб випродукувати зброю, яка поборювала б ворожі керовані ракети. Деякі американці вірять пропаганді совєтської преси і радіо, і вже домагаються, щоб наш уряд капітулював перед СССР і погодився на „співжиття" з комуністами, тобто допустив у ЗДА відкритих совєтських агентів. Деякі американці, які в 30-их роках бачили гітлерівську авіяцію, закликали до капітуляції перед Гітлером, але друга світова війна виявила, що гітлерівську силу можна було перемогти. Совєти не бажають миру, і тому треба й надалі розбудовувати свої оборонні сили, а не слухати комуністичної пропаганди, ціль якої та сама, що й давніше — запанувати над вільним світом. Совєтський сателіт навчив нас одного: ніколи не треба жалувати грошей на оборону і на наукові досліди в ділянці зброєння. Наші науковці не сплять, і наш штучний місяць буде кращий від московського, а що він вилетить на два три місяці пізніше, то це не має жадного значення.

З ОДНІЄЇ ТІЛЬКИ ГАЗЕТНОЇ СТОРІНКИ . . .

Про те, в яких нестерпних умовинах живуть і яких переслідувань зазнають під „братнім" комуністичним режимом українці в Польщі, найкраще свідчать безпосередні дописи з місць їхнього примусового поселення чи з рідних сіл, куди вони змогли вернутися. В дописах цих заперечені всі декларації й обіцянки польської комуністичної партії й уряду про їхні „щирі" заходи поліпшити життя-буття української меншини. Наведені нижче просто неймовірні факти і події взято з однієї тільки сторінки органу варшавського УСКТ „Наше Слово", чи точніше з шістьох дописів, надрукованих на сторінці 6-ій цієї газети (ч. 37 з 15 вересня ц.р.).

Свобода віровизнання, що від неї навіть польці стидно

На першому місці згаданої сторінки „Нашого Слова" надруковано допис польки Р. Домбровської, надісланий з одного із колишніх українських сіл Угнівщини. В цьому селі стоїть ще українська греко-католицька церква, обернена після виселення українців на магазин . . . штучних навозів, чи точніше гною. Авторка допису, хоч їй і „стидно про те писати", подає таку сцену:

„Вже кілька разів я бачила наочно, що з нашого села група людей, котрі приїхали з Заходу, кудись в неділю ходять. Одного разу я рішила підглянути, куди ці люди ходять? Іду за ними нібито за черешнями з відром у руці. Аж ось сільський магазин, як то його називають у нас. Хтось подумав би, що злодій підкрадається до магазину, де були зложені мінеральні навози. Корчами підійшла близько . . . і підглянула дальший перебіг цієї сцени. Групка людей поклякали перед замкненими дверми магазину і довго-довго молилися. При вставанні старші жінки низенько поклонились, поцілували землю, засипану недбало торішніми навозами, і пішли".

Такою „свободою віровизнання" — молитися перед замкненими дверми церкви, оберненої на магазин навозів, і цілувати землю, засипану гноєм — втішаються українські вірні під „сонцем" робітничо-селянської конституції.

Варварське нищення церков продовжується

У другому дописі, вміщеному на цій же сторінці п. н. „Далі розбирають наші церкви", автор допису М. Качмарек стверджує, що, не зважаючи на численні заклики самої польської преси, „на місцях далі по-варварськи нищать пам'ятники старовини. Наприклад, у селі Борисславці Перемиського повіту, з дозволу поліції в Риботичах польські селяни розібрали нашу церкву. Церква була покрита бляхою, а бляха була потрібна для покриття зернових магазинів в пеґерах („паньствових господарствах рольних" — Ред.). Це саме зроблено з церквами в Кальварії Пацлавській, в Риботичах, в Посаді Риботицькій та ін.".

Для непослушних є міліція, або здійснювання „стабілізації"

Але це не тільки така ситуація з релігійними справами, подібне діється і в інших ділянках, зокрема господарській. Так, для прикладу, на всіх нарадах у польських міністерствах і в усіх постановах та резолюціях, як також у пресі говориться про те, що треба . . . стабілізувати українців на західніх землях, що мало б визначати надання їм відповідних приділів землі, господарств, ремaненту та грошової допомоги. Як на ділі виглядає така „стабілізація", говорять громадяни Д. Купчик, А. Дашкевич, Т. Мінко, І. Дашкевич, А. Кохановський із неназваного ними села у своєму листі до редакції „Нашого Слова", надрукованім на цій же сторінці згаданого часопису п. н. „Добру землю забирають, гіршу надають". В цьому листі читаємо: „Дістся нам велика кривда. Землю, яку ми попередньо вживали, відібрано нам і приділено полякам. Нам дають найгіршу і далеко від села. Коли ми написали зажалення до Комісії розвитку Зах. земель, одержали позитивну відповідь, показали її інженеру з ППНР, то цей тільки насміявся з нас і заявив, що він скарг не боїться, ані Варшави, ані якогось там „Нашого Слова". „Як зроблю, каже, так і буде, а для непослушних є міліція".

В четвертому дописі якогось Леґніцького, надрукованому на цій же сторінці п. н. „Як пан Твардовський на місяці", описується доля Юрка Ванька, виселеного в 1947 році з села Ізби, Горлицького повіту і поселеного в селі Ричкові біля Леґніц. Не зважаючи на те, що на протязі десяти років Ванько одержав три приділи на хату і поле, він ще й досі залишається в комірнім, не має ні хати, ні свого кутка, „а громадська рада здвигає плечима, розводить руки і . . . кепкує собі з нашого Юрка".

З ножем на українця

Але таке здвигання плечима і розводження руками — це ще „рай" у порівнянні з тим, чого ще й сьогодні зазнають українці в польському середовищі. В дописі якогось Г. В., що його редакція „Нашого Слова" обіцяє передати до прокуратури, описано подію в селі Боболіно, де одна польська родина запросила до себе в гостину українця Посипа Грицьков'яна. „Був на цій же гостині, — читаємо в дописі, — і поляк Едвард Байда, який ні з того, ні з сього накинувся, як звір, на Грицьков'яна і побив його мало не до смерти, — зробив 14 ран на тілі. Обурились українці і поляки. Сподівались, що за цей бандитський напад Байда дістане по заслузі. Але де там! 21-го серпня повітовий суд засудив його лише на три місяці і зараз же по розправі звільнив з арешту, а покривдженого навіть не допущено

(Закінчення на стор. 3-ій)

Анна Франко-Ключко

ЛИСТИ ДО ТОВАРИШКИ

(11)

Наші вчителі докладали всіх старань, щоб підготовити нас якнайліпше. Ми ще і ще раз повторяли матеріял з попередніх років, а для головних предметів заведено було навіть вечірні години.

Прийшов час матури. Я, властиво, не маючи потрібних літ, повинна була матуру складати аж по вакаціях, але це не перешкоджало мені допомагати товаришкам. Дістати наперед теми задач, ті задачі випрацювати — це було важливе і зв'язане з небезпекою завдання. Хтось теми дістав, підкупивши шкільного сторожа. Знайомі старші учениці писали і виробляли задачі. Був приємний рух, повний напруження, несподіванок і зворушень.

Майже при самім кінці року [illegible], ми матурантки, мали влаштувати якусь імпрезу. Рішились на концерт. Мали бути деклямації, хорові співи і живий образ. Ми самі малювали запрошення і розносили до чільніших діячів та установ. З тобою ми зголосилися іти до митрополита Шептицького. Певно ти пам'ятаєш цю визначну для нас подію. Митрополит сидів у своїм фотелі, його повна маєстату постать зробила на нас незатерте враження. Він прийняв нас ласкаво, розпитував про школу, а почувши моє прізвище, став розпитувати про мою маму, що мене дуже вразило, бо моя мама в той час була дуже хвора і жила всіми забута. Митрополит вислухав моє оповідання, поблагословив, пообіцяв молитися за маму, і я схвильована вийшла з кімнати.

Концерт відбувся з великим успіхом, і ми знову взялися до праці.

Перші предмети пішли легко і скоро, а при кінці прийшов іспит з руханки.

Мало котра з товаришок посвячувала свій вільний час спортові, а ні одна з них в такій мірі як я. Тож, коли прийшло до іспиту, я стала підповідати відповіді по черзі. Молодий симпатичний учитель-поляк зауважив, як він дістає такі добрі відповіді, і, поглядаючи на мене з усміхом, питав далі, а коли прийшла черга на мене, сказав: „Я, властиво, не потребую вже вас питати, бо ваші відповіді я вже чув впродовж цілого іспиту". Я, засоромлена, запитала: „А яку ж дасте ви мені ноту, не питаючи?" — „Побачите" — сказав він серйозно.

А коли я виходила зі школи, він уже чекав на мене і проводив мене аж до хати. Опісля кожний день він мене провожав, був милий і веселий. Не знаю, чи я йому припала до вподоби, чи йому заімпонувало моє знання руханки, бо за кожним разом приносив він мені китичку прегарних рож.

Товаришки поглядали заздрісно на мої успіхи у професора, але я тільки сміялася.

При головній матурі він справді багато мені поміг. З польської мови питав нас польський шовініст, проф. Гутковскі, що мав уже на своїм сумлінні самогубство студента, сина бідної вдови, і був пострахом матурантів всіх українських шкіл. Хоч на письмову матуру дав він мені дуже тяжке питання, але на цю тему я була добре підготована. Зате при уснім іспиті отой поляк-нелюд обернувся плечима до інспектора і підповідав мені цілий час.

А коли матура скінчилася, учитель руханки ішов знов зі мною. Його обличчя було серйозне і його освідчини чулі, але я, поглядаючи сумно на прекрасні рожі в своїх руках, сказала йому: „Ні, ні, це все даремне, бо ви — поляк".

Ще раз зійшлися ми в школі, коли директор видавав нам свідоцтва, ґратулюючи кожній. Малицька зворушеним голосом прощалася з нами, бажала нам незламної витривалости в праці, наказувала не забувати, що ми здобули знання в рідній школі і що наше завдання — працювати для нашого народу і бути вірними високим ідеалам, які нам вщепили наші вчителі.

Ми одержали наші свідоцтва зрілости і, немов ластівки з затишного гнізда, вилітали з-під рідної стріхи в світ широкий, приманливий і радісний.

Вийшовши зі школи, я глянула востаннє на будинок, де вчилась. На першім поверсі виднiла велика таблиця, на синім тлі якої золотими буквами було написано по-українськи: „Дівоча Учительська Семінарія Українського Товариства Педагогічного ім. Т. Шевченка, з правом державности". Цей напис замінив колишній, польський.

Цей лист вийшов довгий, бо я довго збирала уривки моїх споминів, немов коралі, нанизувала їх на нитку. Можливо, що у тебе другий шнурок коралів, можливо, що твої коралі-спомини барвистіші і цікавіші . . .

Здоровлю Тебе, Твоя
Гандзя.

Дорога Домцю!

Я написала до тебе багато листів, але від тебе дістаю тільки скупенькі відповіді. Пишеш, що прислухаєшся моїм споминам, які, мов потічок, дзюрчать коло твого вуха, і не хочеш своїми заввагами переривати того любого дзюрчання.

Я зачала писати мої спогади не тільки для Тебе, але й для себе, і, коли їх писала, мені здавалося, що підношуся на високу гору десь там у нас, в Карпатах. Підношусь все вище й вище, а видноkруг все ширшає й ширшає, і там десь з долини, з самої гущі смерекового лісу, лунає твій голос: „Пожди!" Та я вже здержатись не могла, хоч твій голос чувся все слабше й слабше. Я вийшла вже на гору, на самий верх, потягає холодний вітер, немов хоче змести мене, зіштовхнути в пропасть. Я держуся міцно високого хреста. Безмежна синява кругом. Тільки ген далеко темною смугою синіють ліси, а над ними — вкриті незайманим снігом шпилі гір. Дихаю вільно, радість сповняє груди: я скінчила мій спомин, я дійшла до цілі.

Я прислухаюсь, але твого голосу не чутно . . . Я збігаю кам'янистою стежкою вниз. Каміння, зачеплене ногою, котиться кудись в провалля... Я спиняюсь, мов остовпіла: під смерекою біля стежки, на галяві, вкритій пахучою травою і зіллям, лежиш ти . . . Бліде личко, закриті очі. Нерухома, скам'яніла, мертва . . .

Ти — мертва, та, якій я писала мої недописані листи, повні радости, сонця, весни, писала, щоб разом з тобою пригадати наші молодечі безжурні літа, проведені в школі, що була для нас цілим світом.

Прощай, люба товаришко, вночі, коли затихне рух міста, я буду читати тобі мої листи, може прийдеш послухати. Я мушу їх дочитати, а ти мусиш їх почути, бо писала я їх тобі . . .

Оцих моїх споминів не довелось читати моїй товаришці, бо вона померла 5-го січня 1957 року. Я їх присвячую світлої пам'яті моїм учителям і вчителькам, що були невтомними нашими провідниками довгі роки науки в учительській семінарії, виділовій і народній школі. Присвячую їх також моїм товаришкам, яких я в житті може вже й не стріну, але які стоять перед моїми очима молоді, веселі і задивлені в мінливу райдугу будучого, разом зі мною . . .

Торонто, 28 лютого 1957 р.

(Кінець)

ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ВИДАВНИЧИЙ ФОНД „ВЕСЕЛКИ"!

В. Несторович

ПРИКЛАД, ЩО ЗАОХОЧУЄ

(До 5-річчя Фед. Кред. Спілки „Самопоміч" у Дітройті).

Коли вже можна з певної перспективи глянути на започаткування новітнього українського кредит. - кооперативного руху в ЗДА, то не важко уточнити не тільки моменти рушійного характеру, але теж доказати цифрами доцільність цього руху.

Відомо, що нові імігранти принесли зі собою богато сантименту до „кооперативної республіки", до її пробоєвости в умовинах ворожої займанщини і до кооперативних „чудес" на зах. - українських землях. Відомо теж, що молодий американський кредитово - юнійний рух, виявляючи постійну тенденцію буйного росту, не міг не найти доброго відгомону в українському середовищі. Тимто не довго треба було чекати на перші почини на нових місцях поселення. І так по черзі: Ню Йорк, Филаделфія, Шикаго, Дітройт і далі і далі. Сьогодні є вже 9 наших кредитових спілок (8 — спонзор Т-во „Самопоміч", 1 — спонзор відділ Українського Народного Союзу), 2 є в стадії творення і мабуть кілька в стадії плянування у різних містах. Т-во Української Кооперації (ТУК), що постало недавно в Ню Йорку, висилає вже своїх відпоручників у терен, щоб там, де існують умовини, помогти зорганізувати нові фінансові станиці на кооперативних основах.

Важливий є початок, віра в те, що діло піде, (якщо найдеться в даному місті гурт людей, готових до посвяти часу і труду). В недовгій ще історії мабуть усіх наших кредитівок відбулось змагання між оптимізмом і песимізмом. Проте, коли справа пішла в рух, ніде невдач не було і сьогодні 2 наші кред. кооперативи перейшли вже перший мільйон в активах (Дітройт і Шикаго), дві інші йдуть міцним кроком до нього, а решта теж згодом осягне мільйон при дальшій наполегливій праці.

Саме при такому одному „мільйонерові" хочемо дещо спинитися, щоб відзначити разом з тим 5-річчя існування, а заразом підтримати віру в громадян тих місцевостей, де є можливість включитись в один з важливіших секторів нашої організованої економіки.

Цей сьогоднішній „мільйонер" — Фед. Кредитова Спілка „Самопоміч" у Дітройті — з'явився 16 серпня 1952 заходом малого гурту людей. На основоположних зборах 44 особи склали 145 долярів, як перші уділи („шери") і це були перші гроші, якими цей дітройтський „Український Банк" зачав свої фінансові операції. Перший календарний рік (фактично перших 4½ місяця) замкнено білянсовою сумою 12,000, а дальші, повні вже роки сумами (в тисячах): 101, 254, 536 і 841. В кінці червня 1957 р. білянсова сума перейшла перший мільйон долярів і йде вгору. З 44 членів - піонерів реєстр членів зріс до 1½ тисячі. Довірені кооперативі вкладки осягнули сальдо за 5 років около мільйона долярів. Видано поверх 2 мільйони на позички, при чому кожнорічна аналіза цілеспрямованости позичок виказувала їх здебільшого продуктивний характер, що господарсько зміцнював українське населення Дітройту (купівля чи ремонт власних домів, розбудова підприємств і т. і). Кредити Кредитової Спілки помогли теж у реалізації великих проєктів (придбання „Діброви", велике турне „Капелі Бандуристів" по Північній Америці тощо). До кінця 1956 р. признано вкладчикам 31,600 дол. дивіденди з чистого зиску 60,600 дол. Створено резерв $27,500. До обезпечення централі „КЮНА" вплачено за асекурацію вкладок і позичок $12,328. (Яке це важливе для клієнтів Кредитівки — хай свідчать хоч би цьогорічні вже цифри: за 9 довжників „КЮНА" покрило сальда їх зобов'язань в сумі кругло 3,000, а родини двох вкладчиків дістали 1,000 дол. понад їх вклади!).

Кредв. Кооператива почала працю в кутку домівки „Пласт" і ще перед закінченням 1-го року існування перейшла до винайменої просторої домівки, а незабаром перейде вже до власного дому при вул. Дж. Кампу, що його закупила в сусідстві з раніш закупленою парцелею. Так само розрослося приміщення бюра — філії по зах. стороні міста. Кредитівка затруднює тепер 5 платних бюровців (з того 3 „фул тайм"), а в перших початках послуговувалась безплатною працею членів дирекції і комісій. Ця жертвенна праця тривала далі і триватиме повсякчасно, представляючи велику цінність у розвитку і діях кооперативи (низькі адмін. кошти позволяють на вищу дивіденду — досі 3% — і на дешевий кредит). Мабуть тисячі годин дарували досі члени провідних органів на допоміжну працю. Були це чи пак є не тільки старші віком кооператори чи банковці (як І. Білоус, Р. Віханський, В. Кривуцький, А. Мілянич), але люди різних фахів і різного віку (О. Камінський, Р. Крохмалюк, Г. Малиновський, В. Рижий, О. Серафин, В. Чавс, В. Шкудор і багато інших). Реєстр тих осіб за 5 років довгий і через те мусять вони нам простити, що всіх поіменно не можемо подати. Їх жертвенність буде в свій час і на своєму місці оцінена і відзначена. Згадаємо ще тільки, що серед тих жертвенних були й є особи походженням з різних земель України, різних політичних переконань, як теж давні поселенці чи уроженці вже на амер. континенті (С. Луцький, С. Левкут, М. Чемний).

Кредитівка в Дітройті почала видавати друком двомісячник, одинокий у вільному світі орган українського кредитового руху „Наш Контакт" (досі 21 чисел), до якого швидко приєдналась, як співвидавець Кредит. Кооператива в Шикаго. І не тільки цим друкованим словом старалась вона причинятись до розбудови кредитової кооперації, але й рухливістю зв'язків з Торонтом (ККК), з Ню Йорком (різні конференції і ТУК) і т. і. Зокрема наша Кредитівка добре записана в американських кооперативних централях Мишигену, має з їх боку чимало признання. На різних з'їздах вона гідно репрезентувала кооп. рух серед українців.

В цих дуже недовгих підсумках 5-річних осягів не згадано трудноші. Вони, звичайно, теж були. Було шукання корисніших методів праці, кращих критеріїв у кредитній політиці, і т. і. Нові кооперативи, які постануть, все таки матимуть легшу працю, бо досвід і рутина існуючих кредитівок не в одному стане їм у пригоді.

Кооперативи базуються на демократичних засадах. Це разом з великими прикметами, скриває теж деякі небезпеки. Бувають люди (ми добре знаємо зі „старого краю") в яких конструктивність і деструктивність не має чіткого відмежування, яких розпирає фальшива амбіція. У них більш „тупету" і „роблення вітру" ніж знання" чи охоти до праці. (В нашій рецензії в „Свободі" на Альманах СУКІП у Торонто ми згадали влучність „10 рад" — як знищити народну установу). Про це треба заздалегідь подумати, особливо, коли вибирається провід. Щоправда від небезпек демагогії і ворожости встерегтися важко. В Шикаго, наприклад останньо зачинено 3 фінансові установи. „Добрі люди" зарахували до них кредитівку „Самопоміч" і поширили цю вістку не тільки в самому Шикаго, але і в Дітройті, а може і ще десь. Та — нам пишуть із Шикаго, ця акція дала зовсім протилежний вислід і приспішила осягнення Кредитівкою мільйона долярів!

Отож, як бачимо, наше громадянство в ядрі здорове. Є на чому будувати! Чекаємо на молодші посестри-кредитівки і бажаємо ТУК-ові успіхів в організаційній роботі.

Протоєрей ДМИТРО ПРОФЕТА

парох Української Православної Церкви св. Воскресення на Бронксі, Ню Йорк, довголітній член УНСоюзу, Відділу 287, „Сини України" в Джерзі Ситі, упокоївся в Бозі, після короткої недуги, дня 6-го жовтня 1957 р.

Покійний народився 1887 року, в селі Яхторів, пов. Перемишляни, Україна і був парохом Укр. Православної Громади на Бронксі, через 30 років.

ОЛЕНА ПРОФЕТА

дружина бл. п. пароха УПЦ на Бронксі, Ню Йорк, членка УНСоюзу, Відділ 287, „Сини України", в Джерзі Ситі, померла ненадійно, на удар серця, день по смерті свого чоловіка.

Покійна народилася 1900 року в Харкові, Україна.

Бл. п. о. Дмитро і Олена полишили в смутку сина Володимира і доньку Ярину.

Похорони, які відправив Архиєпископ Богдан, відбулись в четвер, 10-го жовтня 1957 р., з церкви св. Воскресення на Бронксі.

ВІЧНА ЇМ ПАМ'ЯТЬ!

Т. Литвинюк, секретар

ЦЕСУС ВІДБУВ СВІЙ XXI КОНҐРЕС

Париж. — Дня 21 вересня 1957 р. відбувся тут XXI. Конґрес ЦЕСУС-у — повідомляє Президія того Конґресу спеціяльним комунікатом. В Конґресі взяли участь делеґати та представники таких студентських громад: УСГ Париж, НаСУС Бельгія, СУС Німеччина, САУС Буенос Айрес, УСТ СІЧ Грац, представни СУСТА та представники надзвичайних правних членів ЦЕСУС-у: ФТУСК „Обнова", ОУАК „Зарево", ТУСМ ім. Міхновського та представник ЦЕСУС-у на Голляндію.

Нарадами Конґресу проводила Президія Конґресу в складі: Кушпета Омелян — голова, В. Михальчук і В. Мялковський — заступники та В. Кальваровський і П. Біланюк — секретарі.

Конґрес удостоїв своїми відвідинами Високопреосв. Митрополит Кир Максим Германюк Ч. Н. І. Архиєпископ Вінніпезький, виголосивши привітальне слово та уділивши членству ЦЕСУС-у своє архипастирське благословення.

Конґрес привітав писемно Преосв. Архиєпископ Кир Іван Бучко, Апостольський Візитатор для Українців Католиків у Західній Европі. Складено теж ряд інших усних і писемних привітів.

XXI. Конґрес ЦЕСУС-у прийняв у звичайні правні члени УСГ Мадрид. Конґрес вислухав звіти уступаючих керівних органів ЦЕСУС-у, звичайних і надзвичайних правних членів та після переведення дискусії уділив абсолюторію членам уступаючої управи.

Резолюційна Комісія в складі: Е. Бродацький, О. Кушпета, І. Чорній зібрала всі порушені на Конґресі проблеми в резолюціях, що їх Конґрес затвердив і подасть до загального відома через українську пресу в Европі й заокеаном.

XXI. Конґрес вибрав нові керівні органи ЦЕСУС-у в такому складі: Управа: Едвард Бродацький — президент (Лювен); Володимир Микула — 1-ий віце-президент (Лондон; Іван Чорній — 2-ий віце-президент (Мюнхен); Любомир Бачинський — генеральний секретар (Лювен); Лариса Качмар — секретар (Лювен); Іван Жегуц — кер. культ. освітнього відділу; Зиновій Микитенко — кер. від. міжнар. зв'язків (Лювен); Віталій Візір — кер. організаційного відділу (Лювен);; Володимир Кальваровський — кер. від. фінансів (Мюнхен), Петро Біланюк — кер. від. преси й інф. (Мюнхен), Віталій Наум'як — кер. від. студій і сусп. опіки. Контрольна Комісія: Павло Дорожинський — голова (Мюнхен), Іван Кіс — член (Лювен), Осип Змія — член (Лювен); Володимир Мялковський — заступник (Мюнхен); Мирослав Станкевич — заступник (Лювен). Товариський Суд — Омелян Кушпета голова (Гаґа); Леся Гундер член (Париж); Олег Весоловський — член — (Лювен); Богдан Коваль — заступник (Буенос Айрес); Олег Хам — заступник (Буенос Айрес).

З огляду на вибір Президії ЦЕСУС-у у Лювені осідок Управи ЦЕСУС-у перенесено на чергову каденцію в Лювен (Бельгія).

XXI. Конґрес ЦЕСУС-у характеризувала дружня атмосфера та виключна діловість у підході до всіх порушених в часі нарад питань.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Вартість УНДому в Ню Йорку збільшується.

В неділю 6 жовтня ц. р. о год. 3 по пол. відбулися Загальні Збори уділовців (шеровців) Українського Народного Дому в Ню Йорку, які зійшлись врешті після двох попередніх невдатних спроб з 26 квітня і 6 травня ц. р., коли-то забракло було вимаганої законом більшости. На день відкриття Зборів було розпроданих 2,320 шерів (уділів) по 25 дол. за 1 уділ, себто на суму $58,000. Дирекція УНДому дістала від уділовців уповноваження („прокси") від 1,109 уділів, а 57 уділів було репрезентованих іхніми власниками, так, що заступлених було 1,166 уділів — на 5 уділів більше, ніж цього вимагає закон (на 1 більше понад половину). Приявних було на залі коло 80 громадян. Всі приявні дістали балянс на день 1 січня ц. р., рахунок зисків і втрат, рахунок касового узгіднення, рахунок дому ч. 138 2 Евню (сусідня кам'яниця біля УНДому) і рахунок позичок. Крім того, голова Дирекції, В. Баранецький, складаючи устно докладний і вичерпний звіт, доповнив дані звітного часу (від 1 січня по 31 грудня 1956) також даними за перше півріччя цього року, а то й по кінець вересня ц. р., щоб дати повний образ стану господарки УНДомом і проблем, які стоять перед цією установою, на нинішній день.

Минулий рік закінчився вправді книжковим недобором $2,844.-30, але на нього склалась м. і. квота на амортизацію у висоті $6,881.52, так, що — не взявши її під увагу — треба рахувати зиск $4,037.22. Загальний прихід у минулому році виказував $78,033.67 і був більший від приходу з попереднього року на кругло $20,000. Правда, значно зросли також видатки, але побільшений загальний оборот доказує взагалі збільшену активність цієї установи. Піднесення оборотів і зиску було першою ціллю Дирекції. Дальшою ціллю було упорядкування фінансової структури Т-ва, зокрема скомасування позичок (морґеджів). Звітодавець подрібно переходив і пояснював ці позиції. Прибутки УНДому складались із 4-х головних джерел: 1) винайму домівок (23 організації на постійне і 7 періодично), крамниць і комірне з помешкань в домі ч. 138, що дало разом $15,548.80, 2) дохід з імпрез — $29,691.33, 3) з бари „Клюб Лис Микита" $11,345.66 (чистого зиску), 4) врешті з ресторану — чистий зиск $22.15. Приявні почули докладно про „плюси" й „мінуси" всіх цих підприємств. Зокрема виявнено, що ресторан, хоч не приносить більшого зиску, проте мусить бути ведений з уваги на законну вимогу, у зв'язку з дозволом на ведення бару. У цьому році збільшились прибутки з ресторану: в січні було чистого зиску $470.89, в лютому $203.28, березні $431.67 і т. д. Хоч балянс за цілий рік є додатній, проте Дирекція УНДому бореться з труднощами фінансового характеру тому, що А) УНДім має постійні платності на кругло $40,000 річно, Б) прибутки не впливають одночасно з термінами платностей і в тій самій, чи приблизній висоті, особливо ж літні місяці становлять майже „вакуум" в доходовій частині (за вийнятком комірного й поменшених оборотів бару), і В) УНДім, куплений із розмірно невеликою готівкою й у такому стані, який вимагав дуже поважних інвестицій, не має оперативного капіталу, тим більше, що кругло $7,600 готівкою вплачено при купні дому ч. 138, що його необхідно треба було купити з уваги на спільний вихід на випадок пожежі, спільний терен під кухнею та спільну огрівальну систему. Звітодавець признав некорисний вплив на стан господарки У. Н. Дому від надто частої зміни адміністраторів. Тепер є вже четвертий з черги адміністратор. Великим і постійним видатком є конечність щораз нових ремонтних робіт. На черзі стоїть відмалювання великої залі. Щоб скомасувати позички, які обтяжували дім ч. 138 — одержано на ту ціль позичку (морґедж) від Українського Робітничого Союзу на квоту $19,250. Звітодавець складає подяку цій нашій другій найбільшій в ЗДА братсько - допомоговій організації і висловлює вдоволення, що таким чином УНСоюз і У. Р. Союз зацікавлені тепер безпосередньо долею і розвитком УНДому в Ню Йорку. Звітодавець у висновку стверджує, що УНДім рішуче є фінансово здоровою установою. Зокрема дім під ч. 138 є самовистачальний, і площа під ним щораз зростає в ціні та значно піднесла вартість також самого УНДому. Голова УНДому твердить, що вартість 25-долярового уділу піднеслась до квоти $29 за уділ. Єдину болячку УНДому — браку оперативного капіталу — Дирекція пропонує поладнати придбанням більшої скількости уділовців, чи пак розпроданням уділів тим громадянам, що вже виявили зрозуміння для цієї установи. Потрібно конче $15,000, щоб УНДім міг працювати й розвиватись без постійних турбот за дрібні готівкові квоти.

Над звідомленням п. В. Баранецького розвинулась широка дискусія. Всі дискутанти однозгідно стверджували здоровий стан господарки УНДому і зріст його вартости, яка полягає не тільки в матеріяльному маєтку, але й у діяльності тих усіх українських установ і організацій та найширших кіл громадянства, які користають з У. Н. Дому. Різні приявні громадяни негайно зголосили готовість докупити шери. Прийнято з великим признанням до відома, що перший голова УНДому, інж. М. Лепкалюк, закупив шерів на збірну квоту $3,300. Пані Д. Кульчицька, яка позичила приватно коло $7,000 УНДомові ще на кошти, зв'язані з перерібкою одної домівки на бар, не тільки не має сумніву щодо певности тієї квоти, але й до своїх попередніх 40 шерів зголосила готовість докупити дальші. Ширша дискусія розвинулась над способом вибору додаткових (щороку по 7) членів Дирекції. Деякі приявні висловлювали бажання, щоб Загальні Збори мали більшу свободу вирішувати персональний склад Дирекції, аніж її мають тоді, коли Дирекція розпоряджає рішучою більшістю за отриманими уповноваженнями. Вияснено, що за статутом Дирекція мусить предкладати своїх кандидатів і мусить теж просити надсилати їй уповноваження, не задля переведення виборів, а щоб могти взагалі відбути Загальні Збори. Пригадано теж, що статут установи збудовано на засаді фінансової корпорації з її деякими твердими і прикрими постановами, які може дійсно не підходять до характеру такої громадсько-культурної інституції, як Український Народний Дім, проте зроблено це свідомо, щоб забезпечити установі тривкість існування. Однак Дирекція візьме під увагу цілу низку дезидератів, зголошених в дискусії та при вільних внесках. Говорено теж про труднощі плянованої культурної праці на відповідному рівні. Назагал дискусія була дуже конструктивна і ділова. Слово забирали п. п. Кравчук (мол.), Чиж, Левицький, Слободян Ф., Куродій, д-р Соколишин, д-р Я. Падох, д-р Р. Осінчук, Д. Кульчицька, інж. Р. Білинський, П. Стасюк, інж. А. Осадца, мгр. Л. Крушельницький, Бакович, М. Лисогір, І. Гузар, В. Бакад, Удич, Г. Яремчук і ін.

Найближчі Загальні Збори відбудуться вже за не цілих 6-х міс. До того часу представники Дирекції зобов'язались перевести жвавішу акцію розпродажу шерів, у сподіванні, що знайдеться ще стільки заможних і свідомих громадян, які на таку важливу станицю в Ню Йорку дадуть — не як безворотну пожертву, а як корисну інвестицію свого капіталу — тій установі всього яких $15,000.

Зборами проводили голова В. Баранецький і 1-ий заступник голови ред. І. Кедрин-Рудницький. Секретарював секретар проф. М. Лисогір. Протокол попередніх Загальних Зборів відчитав член Дирекції Євген Стахів. Фахові пояснення правничого характеру давав адв. Степан Ярема, бухгальтерійного адв. Іван Флис, а щодо шерів скарбник Петро Кучма. Збори закінчились о год. 7 веч. **І. К-н**

Коли Ви вважаєте себе політичним еміґрантом — амбасадором України, та знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

З ОДНІЄЇ ТІЛЬКИ ГАЗЕТНОЇ СТОРІНКИ...

(Закінчення зі стор. 2-гої)

на суді до слова, ще й обтяжено судовими коштами. Ходить тепер Байда козирем і насміхається з українців".

Такою „соломонівською опікою" огорнув суд польської „Речипосполитої" порізаного поляком українця. Але буває й таке, що покривджений українець не знаходить взагалі ні опіки, ні охорони збоку влади і мусить тікати з польського села, щоб зберегти своє життя. Такої долі зазнав українець Андрій Нечай, поселений примусово в селі Беліце, пов. Пижице, що про нього Ольга Васильків надрукувала „неймовірну, але правдиву" історію п. н. „Косовиця Андрія Нечая" на сторінці „Нашого Слова".

„Ти — сьвіня украіньска"

Актом ППНР з 10 липня 1956 року надано Андрієві Нечаєві в дорозі ласки аж 1,5 га сіножаті. Але, вибравшися косити сіно, Нечай застав уже на своїй, приділеній йому урядом землі „сусідів" Плуценніка, Куліка та Бобчинського, які косили його сіно. Втікши від розлютованих поляків, Нечай пішов шукати справедливости в урядах. З ППНР у Пижицях послано його до громадської ради в Беліцах. Там Нечай добився, що разом з ним пішов на сіножать і секретар ради, щоб встановити признане йому право. Але на всі умовляння секретаря, щоб незаконні косарі відступили сіножать Нечаєві, який має на неї „акт надання", поляки відповіли, що цим актом Нечай може собі „дещо підтерти" і загрозили, що поб'ють Нечая, а сіно спалять. Хоч поляки й скосили траву, але Нечай не дав за виграну і пішов шукати „справедливости" в повітовому місті, і навіть добився того, що до Беліц приїхала в супроводі міліції ціла комісія, складена з представників урядів. Комісію і міліцію зустріли поляки вилами, і сіна таки не віддали. Ніякого результату не дали ні скарга до прокуратури, ні інтервенція у представника міністерства внутрішніх справ у Щеціні. Таке саме повторилося з Нечаєм і в 1957 році. Сіно скосили знову ж таки поляки. Не помогла ні інтервенція в урядах, ні скарга до суду, який виправдав напасників. І коли — закінчує свій допис Ольга Васильків — Нечай вийшов із суду, то один з нахаб гром. Кулік сказав йому: „Ти — сьвіня украіньска", і наплював в обличчя". Дальші скарги й інтервенції Нечая мали хіба той наслідок, що він мусів забратися з села і шукати собі пристановища в іншій місцевості.

„Неймовірно, але правдиво", тим більше, що всі ці шість дописів надруковані на одній-єдиній сторінці тижневика для українців у Польщі. А скільки таких фактів і подій відбувається кожного дня по всіх місцевостях, куди депортовано з українських земель українців?

● **Ніколай Хохлов,** що його — як заявляла московська політична організація „солідаристів" нібито отруїли таємничим способом совєтські аґенти у Франкфурті (Західня Німеччина), як виявляється зовсім не був отруєний, а просто занедужав. Каже про це офіц комунікат із американського військового шпиталю, куди перевезено цього колишнього чекіста. Хохлов перейшов на Захід з страху за свою скіру під час „чистки" і робить собі тут авторекляму як ніби небезпечний для Кремлю борець.

● **Адмірал Джірол Райт,** головний командант великих морських маневрах НАТО на північному Атлантику, склав дводенну візиту в Данії, бувши офіційним гостем уряду і королівської пари.

ПОМЕР КОЛИШНІЙ СЕКРЕТАР „ПРОСВІТИ"

Зі Львова наспіла вістка, що там помер б. член Проводу Українських Націоналістів і бувший просвітянський діяч Микола Дужий на 55 році життя. Довгі роки він був секретарем Головного Виділу „Просвіти" у Львові.

Большевики, по приході до Галичини, його арештували і вивезли до концентраційних таборів, де він 10 років мучився. Вернувшися після звільнення до Львова, скоро після того, внаслідок перебутих мук і злиднів, він помер.

Тунісія буде речником Альжиру в Об'єднаних Націях

Об'єднання Націй. — Тунісія перейняла на себе місію заступати справу Альжиру на терені Об'єднаних Націй і рішена вести її не по лінії пакостей для Франції, а шукання злагоди і порозуміння — заявив журналістам туніський державний секретар для координації і оборони, Багі Ляджгам, репрезентант молодої туніської республіки в Об'єднаних Націях. Поки туніський уряд прийняв на себе цю місію — заявив названий туніський діяч — переведено докладне обслідування ситуації в Альжирі. Воно довело туніський уряд до переконання, що підпільна організація Альжирський Фронт національного визволення є тепер насправді найавторитетнішим виразником бажань і змагань альжирських мас. Що стосується другої націоналістичної організації, Альжирський націоналістичний рух, то вона — мовляв — втратила ґрунт і невідомо, що вона собою тепер являє. Багі Ляджгам з цілим притиском говорив про те, що ціллю дебати про Альжир в Об'єднаних Націях не є робити прикрість Франції, тому й альжирці не хочуть зовсім старатися за здобуття якоїсь резолюції з осудом Франції, а тільки хочуть здобути резолюцію, яка спонукала б Францію до безпосередніх переговорів з альжирськими націоналістами, з участю та посередництвом Тунісії і Марокко. У зв'язку з такою поміркованою політикою тунісько-мароккансьських протекторів альжирського визвольного руху інші арабські промовці стушували свої випади проти Франції за її політику в Альжирі, щоб її не дразнити і не загострювати атмосфери в Об'єднаних Націях.

Вартість рільної землі від 1949 року збільшилася на 51 відсоток

Вашингтон. — Департамент рільництва повідомляє, що вартість фармерської землі збільшилася від пересічних цін в роках 1947-1949 на 51 відсоток. Впродовж року, який закінчився 30-го червня цього року ця вартість збільшилася на 8 відсотків, а від 1-го березня до 30-го червня цього року це збільшення становило 3 відсотки. На збільшення цін на фармерську землю мали вплив такі три чинники: 1. Добрі вигляди на врожай в цьому році. 2. Збільшування цін на фармерські продукти. 3. Дальша тенденція до збільшування фарм. В деяких районах на збільшення цін на землю мав вплив і так званий „замельний банк", який поліпшує стан землі. Також високий стан економіки країни мав вплив на зріст вартости землі. Поліпшування фармерства при допомозі технічних виконавців вимагає того, щоб фарми були більші, і тому фармери докуповують землі, щоб збільшити свій земельний обшир. 1-го липня цього року вартість фармерської землі виносила 112,400,-000,000 долярів, а минулого року в тому самому часі — 104,000,000,000 долярів.

Спорт

„ЛЬВІВ"—БАНАТЕР 4:0 (1:0)

В третій рунді пунктових змагань футболісти „Львова" — Клівленд легко здобули два пункти від слабого суперника (чемпіон — Джермен Американс цього самого суперника переміг 17:0!). Члени нападу українців переганялися в марнуванні найдогідніших нагод для підвищення висліду (Богуславський, Купчак й інші). Чотири гарні ґолі — два Гурина, по-одному Древницького і Пришляка — були направду все, що про ці змагання слабого з безнадійним варто сказати. Все ж... після цих змагань „львов'яни", під неприсутність чемпіона — Джермен Американс (його змагання з Польонією відкликано), з пунктами 5:1 й воротами 11:6, висунулися на чоло показника найвищої кляси. Чи надовго?...

О. Г.

ЛЕВИ — ФАЛКОНС 1:0 (1:0.

Шикаґо, 29 вересня. — У дальших розривках за мистецтво шикаґівської „Майор Дивіжен", Леви зустрілись із польською дружиною „Фалконс" та виграли ці змагання у відношенні 1:0. Вислід цей можна назвати припадковим, бо беручи до уваги гарну форму нашої дружини, та незавидну долю Фалконс, які стоять над пропастю — вилету до нижчої кляси, сподівання були зовсім інші. Леви відограли ці змагання дуже хаотично, без найменшого бойового завзяття з великою міркою лінивства та байдужности. Із осуду цього треба виключити лиш одну акцію в першій мінуті початку гри, коли то Леви, починаючи змагання шаховими подачами пробились на шіснацятку противника та сильним стрілом Стахровського добули перші ворота. Після цієї акції Леви не ті стали. В лініях помочі та нападу чомусь „не клеїлось". Одинока лінія оборони, що сповнила своє завдання, бо впродовж цілих змагань боронити непевного висліду 1:0 це дуже відповідальна функція. Можливо, щи був лиш один із „пехових" днів Левів осінньої рунди, та щастя, що із слабшим противником. Радіти лише можуть Леви добутими двома точками, які після прогри Іґелс до Швабену 3:4, пересунули нашу дружину на перше місце табелі із різницею одної точки.

У передматчі резерва Левів виграла до резерви Фалконс у відношенні 3:0.

М. Маркевич.

Продукція авт стоїть на найнижчому рівні

Дітройт. — Продукція особових авт стоїть тепер на найнижчому рівні в цьому році. В попередньому тижні „Дженерал Моторс" і більшість фабрик „Фордової Компанії" випродукували тільки 24.619 особивих авт, а в тижні, що був перед тим — 51.-382 авта. Та загальна продукція авт в цьому році дещо більша в порівнянні з минулорічною продукцією. Досі в цьому році випродуковано 4,697.088 особових авт, а в минулому році в тому самому часі — 4,294.153. „Дженерал Моторс" в цьому році випродукував досі 2,103.462 особові авта, — в минулому році в тому самому часі — 2,356.348. „Форд" в цьому році випустив 1,484.937 особових возів, а в минулому році в тому самому часі — 1,177.699. Зменшується і продукція тягарових возів.

Голова Морської Спілки проти сенатської комісії МекКлеллена

Ню Йорк. — Голова Крайової Морської Спілки Джозеф Карран промовляв на конвенції цієї робітничої організації і гостро виступав проти Сенатської Слідчої Комісії, яку очолює сенатор Джан МекКлеллен, закидаючи їй „бічні" мотиви та бажання ухвалити протиробітничі закони. Карран твердив, що комісія МекКлеллена не хоче переслухувати приятелів робітництва. „Ми хочемо співпрацювати з комісією, коли вона вестиме переслухання справедливо. Але ми виступаємо проти змагань очорнювати робітничий рух". Джозеф Карран є членом Комісії Етичної Практики при Американській Федерації Праці — Конґресі Індустрійних Організацій. На цій конвенції він закликав до ухвалення резолюції в справі поширення кодексу етичної практики. Конвенція прийняла його резолюцію.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ДІТРОЙТ, Миш. — Б-во ім. св. І. Хрестителя, Відд. 292, повідомляє усіх членів, що збори відбудуться в неділю, 13-го жовтня 1957 р., о год. 1:30 по пол., в УНДомі — при Мартін вул. Пригадуємо членам вирівняти якнайскоріше свої залеглості, бо не багато вже часу лишилося до кінця року, і можуть наразитися на суспендування. Проситься усіх членів взяти участь у кампанії приєднання нових членів. Розбудовуймо нашу твердиню! Члени! приходіть на збори із приєднаними Вами кандидатами. — А. Повшок, предс.; П. Федик, фін. секр.; А. Горак, рек. секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Б-во св. Василія, Відд. 339, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го жовтня 1957 р., о год. 6-ій веч. в домі Укр. Громади, при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути для обговорення важливих справ, а рівнож вирівняти членські вкладки. — А. Хромяк, предс.; М. Палько, кас.; С. Лупацій, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Збори Т-ва „Єдність", Відд. 163, відбудуться 13-го жовтня, в домі Укр. Амер. Горожан — 847 Н. Френклін вул., о год. 12-ій впол. Присутність всіх членів і членкинь обов'язкова. Управа Т-ва пригадує всім довгуючим членам, вирівняти свої залеглості. Члени, які не зложать вкладок до 25-го кожного місяця, наражуються на суспендування. — М. Курко, предс.; Ст. Филик, фін. секр.; Д. Мисько, рек. секр.

БАЛТИМОР, Мд. — Б-во Пресв. Тройці, Відд. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го жовтня, о год. 2-ій по пол., в Укр. Горож. Клюбі — 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти і вирівняти залеглості. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

ЧЕСТЕР, Па. — Т-во ім. Т. Шевченка, Відд. 156, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го жовтня, точно о год. 2-ій по пол., в Громадському Домі. Просимо всіх прийти. — В. Новак, секр.

КЛІФТОН, Н. Дж. — Т-во „Укр. Січ", Відд. 182, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го жовтня, о год. 2-ій по пол., в парафіяльній залі — при 45-47 Говп Евеню, Пасейк, Н. Дж. Проситься членів прийти та вирівняти свої місячні вкладки. — Уряд.

СКРЕНТОН, Па. — Т-во „Над Збручем", Відд. 280, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го жовтня, о год. 3-ій по пол., в Укр. Гром. Осередку — 440 Вайомінґ Еве. Присутність членів на зборах обов'язкова. Просимо вкладки вплачувати на час. — О. Запоточний; Р. Рубльовський.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Т-во „Любов", Відд. 45, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 13-го жовтня. Проситься прийти, особливо пригадується довгуючим членам вирівняти свої вкладки. — М. Дубас, предс.; А. Гарасим, кас.; М. Сеник, секр.

СЕНТРЕЛ ФОЛС, Р. Ай. — Т-во І. Франка, Відд. 93, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го жовтня, о год. 1-ій по пол. Проситься всіх членів прибути на збори. Управа просить всіх довгуючих членів вирівняти всі залеглості. — секретар.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

Подяка

Повернувшись з лічниці, в якій перебував внаслідок самоходового випадку, я вважаю своїм обов'язком щиро подякувати всім Шановним Друзям і Знайомим, які усно й письмово висловили мені своє занепокоєння і симпатії. Зокрема щиро дякую всім цим Шан. Панству, Друзям і Знайомим, що зволили особисто відвідати мене в лічниці в Нюбурґу, стейт Ню Йорк і підтримати мене на дусі. Щиро дякую Панству Гусарам з Никсон Ситі, Заброцьким з Филаделфії, Мартинцям з Нюарку, Михалюкам з Гетборо, Микиткам з Никсон Ситі, Ортинським з Филаделфії, Остап'якам з Филаделфії, Полатайкам з Филаделфії, Слободянам з Никсон Ситі, і Слободянам з Джерзі Ситі; панам: Бережницькому з Филаделфії, Данківському з Филаделфії, Ярославові Климові з Ню Йорку, мґрові Ярославові Левицькому з Филаделфії, д-рові Переймі з Бруклину, Струкові з Никсон Ситі і всім іншим. Щиро дякую Всечеснішому о. Василеві Джиджорі за відправлення Служби Божої в моєму намірінні.

Дмитро Баглай, Филаделфія

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

ТАРЗАН, ч. 3947. Що це?

— Я не міг стриматись, і мусів висловити своє передчуття, — сказав Білл. — З ним буде все добре, — запевнила мавполюдина.

— Так, і я так передбачаю... В кожному разі, я не буду знову розчарований. Ходімо по другу колоду!

Тим часом за рікою, на віддалі милі, дві, сховані в тіні зловісні постаті стояли на смертельній сторожі!